

Moravská zemská knihovna v Brně

Výroční zpráva o hodnocení výkonu regionálních funkcí knihoven v Jihomoravském kraji v roce 2007

Moravská zemská knihovna v Brně
2008

Obsah:

1. Úvod	3
2. Finanční zabezpečení výkonu regionálních funkcí	3
3. Plnění cílů regionálních funkcí stanovených Konceptí rozvoje veřejných knihovnických a informačních služeb v Jihomoravském kraji na období 2006 - 2010	4
3.1 Významné události v knihovnách v roce 2007	6
3.2 Knihovní fondy	10
3.3 Vzdělávání knihovníků	11
3.4 Poradenská a konzultační činnost	11
4. Hodnocení výkonu jednotlivých regionálních funkcí.....	11
4.1 Počet pracovníků zajišťujících regionální funkce.....	12
4.2 Počet obsluhovaných knihoven.....	12
4.3 Poradenská a konzultační činnost	13
4.4 Statistika knihovnických činností	14
4.5 Vzdělávání knihovníků, semináře.....	14
4.6 Porady	16
4.7 Pomoc při revizi a aktualizaci knihovního fondu	16
4.8 Nákup knihovního fondu z prostředků obcí.....	17
4.9 Zpracování knihovního fondu z prostředků obcí	17
4.10 Výměnný fond	18
4.11 Cirkulace výměnných souborů	19
4.12 Servis výpočetní techniky	21
4.13 Doprava v rámci regionálních funkcí	21
5. Hodnocení ekonomických ukazatelů.....	22
5.1 Financování regionálních funkcí MZK a pověřených knihoven JMK v roce 2007	22
6. Celkové hodnocení výkonu a financování regionálních funkcí v roce 2007....	24

Přílohy:

- Krajský sumář Statistického výkazu výkonu regionálních funkcí za rok 2007
- Krajský sumář Statistického výkazu financování regionálních funkcí
- Statistický výkaz výkonu a financování regionálních funkcí MZK v roce 2007
- Komentář ke Statistickému výkazu výkonu regionálních funkcí MZK v roce 2007
- Komentář ke Statistickému výkazu financování regionálních funkcí MZK v roce 2007
- Statistické výkazy výkonu regionálních funkcí pověřených knihoven JMK v roce 2007
- Komentáře ke Statistickému výkazu výkonu RF pověřených knihoven JMK v roce 2007

1. Úvod

Při zabezpečování regionálních funkcí ve veřejných knihovnách bylo také v roce 2007 přihlíženo zejména k činnosti a potřebám neprofesionálních knihoven, které nemají takové zázemí (personální, technické, informační), aby mohly samy plně uspokojovat narůstající požadavky svých uživatelů. V tomto mají nezastupitelnou úlohu pověřené knihovny, které v rámci svojí metodické, vzdělávací a praktické činnosti přispívají k zabezpečování kvalitních knihovnických a informačních služeb všemi knihovnami svého regionu. Profesionálním i neprofesionálním knihovnám poskytují odbornou pomoc, napomáhají výměně zkušeností, zprostředkování informací o novinkách v oboru, poskytují podporu při zajišťování kvality a aktualizace knihovnických fondů. Ze strany Moravské zemské knihovny v Brně je knihovnám poskytována zejména pomoc poradenská, metodická a pravidelné zajišťování vzdělávání.

Rok 2007 byl již třetím rokem, kdy zabezpečování regionálních funkcí knihoven a jejich koordinace byla v plné kompetenci Jihomoravského kraje. Ve spolupráci s Odborem kultury a památkové péče při Krajském úřadu JMK byly připraveny smlouvy pro zajištění regionálních funkcí v kraji. Během prvního čtvrtletí obdržely pověřené knihovny finanční prostředky z rozpočtu Jihomoravského kraje na tzv. knihovnické činnosti. Překlenovací období od začátku roku bylo finančně pokryto zásluhou vstřícnosti a pochopení zřizovatelů pověřených knihoven, což umožnilo zajistit alespoň základní provoz regionálních oddělení. Rovněž se tak zamezilo případnému snižování pracovních úvazků, což by ve svém důsledku mohlo vést k narušení plynulosti a kontinuity vykonávané práce.

Právní rámec výkonu regionálních činností v JMK byl a zůstává vymezen následujícími smlouvami:

- 1) Jihomoravský kraj a Moravská zemská knihovna v Brně uzavřely **Smlouvu o poskytnutí dotace z rozpočtu Jihomoravského kraje na zajištění výkonu regionálních funkcí knihoven**.
- 2) Jihomoravský kraj, Moravská zemská knihovna v Brně a příslušné pověřené knihovny uzavřely **Dohodu o zajišťování výkonu regionálních funkcí knihoven v Jihomoravském kraji**.
- 3) Mezi Moravskou zemskou knihovnou a jednotlivými pověřenými knihovnami byla uzavřena **Smlouva o použití přidělených prostředků pro zabezpečení regionálních funkcí**. Součástí každé smlouvy je příloha s výčtem regionálních funkcí vykonávaných příslušnou pověřenou knihovnou a seznam knihoven, jimž jsou regionální funkce poskytovány.
- 4) Výše požadované dotace je uvedena v **Žádosti o poskytnutí dotace z rozpočtu Jihomoravského kraje v Brně prostřednictvím Moravské zemské knihovny v Brně z Programu podpory zajištění výkonu regionálních funkcí knihoven v JMK**, kterou předložily jednotlivé pověřené knihovny Moravské zemské knihovně v Brně.

2. Finanční zabezpečení výkonu regionálních funkcí

V roce 2007 bylo z rozpočtu Jihomoravského kraje vyčleněno na zajištění výkonu regionálních funkcí krajské knihovny a pověřených knihoven celkem 14.360 tis. Kč. Dotace byla poskytnuta dle smlouvy ve třech splátkách:

1. splátka ve výši 3,590 tis. Kč měla být poskytnuta nejpozději do 30 dnů ode dne podpisu smlouvy. Smlouva byla podepsaná 21.3. 2007, částka byla přes MZK v Brně převedena na účty pověřených knihoven 27.3. 2007.
2. splátka ve výši 3,590 tis. Kč měla být poskytnuta do 30.6. 2007. Na účty pověřených knihoven byla převedena 2.7. 2007.
3. splátka ve výši 7,180 tis. Kč měla být poskytnuta nejpozději do 30.9. 2007 a na účty knihoven byla doručena 3.10. 2007

Průběžné a plynulé zajištění finanční částky určené na zajištění regionálních funkcí se pozitivním způsobem projevilo v celkové činnosti knihoven Jihomoravského kraje a významně ovlivnilo kvalitu poskytovaných služeb i celkovou úroveň knihovnictví. Jako každoročně jsou však pověřené knihovny postaveny před úkol zajistit financování prvních kalendářních měsíců. Především zásluhou vstřícného postoje jednotlivých zřizovatelů je možné zabezpečit v tomto překlenovacím období činnost regionálních oddělení. Mnohé z toho, co tak nemůže být z finančních důvodů vykonáváno začátkem roku (metodické návštěvy, revize a aktualizace fondů, nákup knih do VF), bývá zajišťováno ve větší míře během následujících měsíců.

Rozdělení dotace na zajištění výkonu regionálních funkcí knihoven v letech 2005 – 2007

	2005	2006	2007
Městská knihovna Blansko	1 114 000	1 137 000	1 137 000
Městská knihovna Boskovice	1 024 000	1 045 000	1 045 000
Knihovna Jiřího Mahena	569 000	581 000	581 000
Městská knihovna Kuřim	2 591 000	2 645 000	2 645 000
Městská knihovna Břeclav	1 671 000	1 706 000	1 706 000
Městská knihovna Hodonín	2 002 000	2 043 000	2 043 000
Knihovna Karla Dvořáčka	1 450 000	1 480 000	1 480 000
Městská knihovna Znojmo	2 129 000	2 173 000	2 173 000
Moravská zemská knihovna v Brně	1 500 000	1 550 000	1 550 000
Celkem	14 050 000	14 360 000	14 360 000

3. Plnění cílů regionálních funkcí stanovených Konceptí rozvoje veřejných knihovnických a informačních služeb v Jihomoravském kraji na období 2006 - 2010

Zabezpečování regionálních funkcí v knihovnách JMK vychází z dokumentu **Program podpory zajištění regionálních funkcí knihoven v Jihomoravském kraji**, který vymezuje a charakterizuje poskytované služby a současně stanovuje podmínky dotačního řízení.

Od roku 2006 vycházejí veřejné knihovny Jihomoravského kraje ve své činnosti a poskytovaných službách z **Koncepce rozvoje veřejných knihovnických a informačních služeb v Jihomoravském kraji na období 2006–2010**. Koncepce navazuje na Koncepti rozvoje knihoven v České republice na léta 2004–2010 a jako strategický cíl rozvoje veřejných knihovnických a informačních služeb v Jihomoravském kraji vytyčila:

„...zajistit všem občanům prostřednictvím knihovního systému rovný přístup k tištěným dokumentům a dalším informačním zdrojům. Usilovat o vytvoření informační infrastruktury pro výchovu a celoživotní vzdělávání, uspokojovat kulturní zájmy, výzkumnou a vývojovou činnost, naplňovat volnočasové aktivity. Prostřednictvím všech dostupných prostředků usilovat o růst vzdělanosti a celkový harmonický rozvoj každého jednotlivce.“

Jedním z cílů Koncepce, který vychází z hlavního cíle Koncepce rozvoje knihoven v České republice, je i zabezpečení regionálních funkcí. Cílem roku 2007 bylo další zkvalitňování výkonu regionálních funkcí ve všech poskytovaných službách a rozšiřování okruhu těchto služeb, dále individuální pomoc knihovnám a získávání dalších knihoven, které by mohly tyto služby využívat, a zlepšení provozních podmínek pro jejich standardní výkon. Naplňování těchto cílů představuje ve svém důsledku zkvalitnění a rozvoj knihovnických a informačních služeb v kraji.

V roce 2007 vykonávalo regionální funkce v 7 okresech Jihomoravského kraje spolu s Moravskou zemskou knihovnou v Brně 8 pověřených knihoven. Vzhledem k předcházejícímu roku zůstal počet knihoven, se kterými byla uzavřena **Dohoda o zajišťování výkonu regionálních funkcí knihoven v Jihomoravském kraji**, nezměněn.

K 31. 12. 2007 byly regionální služby poskytovány celkem **710 smluvním knihovnám**, což představuje oproti loňskému roku úbytek o 1,9 % knihoven.

Počet obsluhovaných knihoven v JMK

2005	734
2006	724
2007	710

Pověřené knihovny zabezpečovaly zpravidla všechny regionální činnosti. MZK v Brně vykonávala zejména poradenskou a konzultační činnost, statistiku knihovnických činností, vzdělávání knihovníků, semináře a porady. Knihovna Jiřího Mahena v Brně jako pověřená knihovna okresu Brno–město se spolu se svými 15 pobočkami soustředila při výkonu regionálních funkcí především na tvorbu výměnného knihovního fondu; jeho akvizici, zpracování, distribuci a cirkulaci.

Stejně jako v minulých letech bylo nutné zajistit financování I. čtvrtletí. Zejména zásluhou vstřícného postoje jednotlivých zřizovatelů byly prostředky zálohovány a poskytnuty na činnost regionálních oddělení. V tomto období se činnost regionálních oddělení soustředila na statistiku, poradenství a konzultace. Nenakupoval se výměnný fond a neprobíhaly revize a metodické návštěvy. Služby v plném rozsahu byly poskytovány teprve po obdržení dotace koncem března. I přes tuto skutečnost usilovaly pověřené knihovny o poskytování maximálně kvalitních služeb po celé období roku. Navazovaly přitom na výsledky dosažené v roce 2006 při současném úsilí získat další základní knihovny za odběratele regionálních služeb.

Při jednáních s provozovateli knihoven zdůvodňovaly pověřené knihovny stejně jako v uplynulých letech význam evidence knihoven u MK ČR. Na základě předložených dokladů se podařilo zaevidovat dalších 8 knihoven.

Velkým problémem, s nímž se pověřené knihovny každoročně potýkají, je v některých obcích pozastavení nebo dokonce rušení činnosti místních knihoven. V roce 2007 bylo zrušeno celkem 9 knihoven včetně poboček. I nadále přetrvává problém pozastavené činnosti zejména u malých knihoven.

Změna hranic okresů od 1. ledna 2007

K 1. lednu 2007 bylo na území Jihomoravského kraje 673 obcí, z toho 1 statutární město, 47 měst a 22 městysů.

S účinností od 1. ledna 2007 došlo v Jihomoravském kraji ke změně hranic všech okresů kromě okresu Brno-město, změna se týkala celkem 26 obcí. Do okresu Brno-venkov přibýlo 25 obcí, a to 14 obcí z okresu Blansko, 7 z okresu Břeclav a 4 z okresu Znojmo, do okresu Hodonín byla převedena 1 obec z okresu Vyškov.

Vzhledem k novému územnímu uspořádání bylo nutné vyřešit, jakým způsobem budou poskytovány regionální funkce v obcích, které územně přešly do jiného regionu. Ve všech obcích, kterých se nové územní uspořádání dotýká, bylo projednáno, jakým způsobem poskytovat i nadále regionální služby. Na základě vzájemné dohody mezi představiteli jednotlivých obcí a zástupci regionálních oddělení pověřených knihoven bylo rozhodnuto zachovat i nadále stávající metodickou příslušnost. Týká se to zejména knihoven ve správním obvodu Pohořelice

(Branišovice, Loděnice, Šumice), které zůstávají i nadále pod metodickou správou regionálního oddělení Městské knihovny Znojmo a i samotných Pohořelic, které dle nového územního uspořádání náleží do okresu Brno-venkov, metodicky zůstávají pod pověřenou knihovnu v Břeclavi.

3.1 Významné události v knihovnách v roce 2007

Vesnice roku 2007 – Diplom za vzorné vedení knihovny

Ocenění Jihomoravského kraje v soutěži Vesnice roku 2007 za vzorné vedení knihovny získala Místní knihovna Jevišovka (okres Břeclav). Knihovna má vlastní webové stránky: www.knihovnajevisovka.wz.cz. Hlavní zásluhy na tomto ocenění má paní knihovnice Božena Bošiaková, která se věnuje práci v knihovně již téměř třicet let.

Místní knihovna Jevišovka

Nově založená obecní knihovna

7.9. 2007 byla otevřena knihovna Karla Fice v Drahoníně (okres Brno-venkov) v nově zrekonstruované budově obecního úřadu. PhDr. Karel Fic, CSc. byl významným drahonínským rodákem a známou osobností na Tišnovsku, historik, jazykovědec a autor knihy o Drahoníně. Věnoval se také dějinám Tišnova a okolí, redigoval Tišnovské noviny. Knihovna vznikla z darů občanů obce, další knihy věnovala Městská knihovna v Kuřimi.

Knihovna Karla Fice v Drahoníně

Rekonstrukce knihoven

15.10.2007 byla za účasti hejtmána Jihomoravského kraje Stanislava Juránka, ředitele Moravské zemské knihovny v Brně Jaromíra Kubíčka a dalších pozvaných hostů slavnostně otevřena po rekonstrukci **Městská knihovna v Kuřimi**. Novinkou je zcela nové dětské oddělení, které nabízí různé možnosti využití volného času dětí, od knih a časopisů přes přístup k veřejnému internetu. Knihovna je bezbariérová. Prostory knihovny nabízejí klidové zóny pro četbu časopisů nebo jenom pro setkání s přáteli. Místní zvláštností je terasa, která bude za pěkného počasí sloužit jako letní čítárna a odpočinkový prostor.

Interiéry Městské knihovny v Kuřimi

2.8. 2007 byl po ukončení stavebních úprav zahájen provoz v pobočce Knihovny Jiřího Mahena v Brně - v Žebětíně a 3.9. 2007 v pobočce Kníničky. V listopadu byly zahájeny stavební práce v Maloměřicích (původně budova MŠ), pobočka bude po rekonstrukci splňovat kritéria moderního multikulturního centra. Nahradí tak nevyhovující prostory na Proškově náměstí.

Zrušené knihovny

Celkem bylo v roce 2007 zrušeno v Jihomoravském kraji devět knihoven, z toho se jedná o tři pobočky.

Region Boskovice:

Jabloňany (370 obyv.) – knihovna uzavřena pro nezájem občanů, fond knihovny odepsán,

Míchov (144 obyv.),

Obora – fond odepsán,

Ústup – (38 obyv.) – knihovna zrušena pro nezájem občanů, fond odepsán.

Okres Hodonín:

Nenkovice (434 obyv.).

Okres Brno-venkov:

Březina – zrušena k 1.1. 2007,

(7 obcí, kde byla před rokem 2000 knihovna, se nově nezaevidovaly a knihovny byly zřejmě zcela zrušeny).

Okres Znojmo:

Přímětice – pobočka MěK Znojmo zrušena k 1.7. 2007,

Derflice, Oblekovice – pobočky MěK Znojmo zrušeny k 31.12. 2007.

Pozastavená činnost – knihovny dlouhodobě nepracují

V roce 2007 mělo pozastavenou činnost či nevykazovalo žádnou činnost celkem 25 knihoven. Jedná se o malé obce, kde působí neprofesionální knihovny. Důvodem je zpravidla malý zájem občanů.

Region Blansko:

8 uzavřených knihoven z důvodu špatných technických a ekonomických podmínek. I přes pravidelné písemné urgencye na vedení obecních úřadů se nepodařilo stávající situaci změnit.

Region Boskovice:

Lhota u Olešnice (36 obyv.) – nezájem obyvatel obce, fond dosud nebyl odepsán,

Makov (55 obyv.) – činnost přerušena z důvodu rekonstrukce budovy.

Okres Brno-venkov:

Kratochvilka,

Kuřimská Nová Ves,

Obě knihovny jsou evidované, fond v krabicích nebo ve skladě. Již několik let nevykazují změnu ve statistice.

Okres Vyškov:

3 knihovny.

Okres Znojmo:

Bítov, Kadov, Kubšice, Lesonice, Nový Šaldorf, Podhradí nad Dyjí, Podmolí, Starý Petřín, Šumice, Tvořihráz - již několik let mají pozastavenou činnost.

Obnovená činnost knihoven

Okres Znojmo:

Křídlovky.

Neevidované knihovny

Celkem 9 knihoven.

Region Boskovice:

Olešnice – bývalá profesionální knihovna.

Okres Brno-venkov:

Lesní Hluboké.

Okres Vyškov:

Rybníček.

Okres Znojmo:

Celkem 6 knihoven (Kubšice, Lesonice, Petrovice, Podmolí, Rybníky, Šumice) – se zřizovateli bylo opakovaně jednáno, zpracována statistika, dostávají informace a pozvání na semináře. Z toho čtyři knihovny nepracují (viz Pozastavená činnost - knihovny dlouhodobě nepracují).

Nově evidované knihovny

Celkem nově evidováno 8 knihoven.

Brno-venkov:

Po několika letech byla správně zaevidována Městská knihovna ve Zbýšově,

Obecní knihovna Březina,
Obecní knihovna Hajany.

Boskovice:
Knínice, Nýrov.

Okres Znojmo:
Hrabětice – současně provedena aktualizace a nová evidence knihovního fondu,
Prokopov,
Místní knihovna ve Slatině.

Nově uzavřené regionální smlouvy

Region Blansko:
4 knihovny.

Region Boskovice:
Knínice, Nýrov.

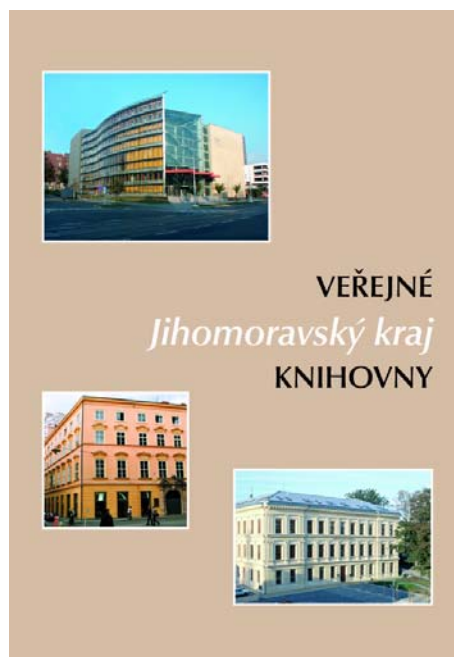
Okres Brno-venkov:
Hajany, Tetčice, Drahonín.

Okres Vyškov:
4 knihovny.

Ediční činnost

V listopadu roku 2007 vydal Jihomoravský kraj spolu s Moravskou zemskou knihovnou v Brně za spolupráce pověřených a profesionálních knihoven JMK publikaci **Veřejné knihovny Jihomoravského kraje** s podnázvem Medailonky profesionálních knihoven měst a obcí. Křest knihy proběhl 20.11.2007 na koordinační poradě profesionálních knihoven JMK v Moravské zemské knihovně za účasti radního pro kulturu JMK ing. Jana Letochy, který je současně autorem úvodu. Podklady k vydání poskytly pověřené a profesionální knihovny včetně bohaté fotodokumentace. Publikace představuje 8 pověřených a 73 profesionálních knihoven v kraji. Jednotlivé knihovny jsou představeny nejprve krátkou historií, hlavní pozornost je věnována všem v současnosti poskytovaným službám. Smyslem vydání této reprezentativní publikace bylo poukázat na zásadní proměnu charakteru veřejných knihoven, kterou prošly od 90. let minulého století a která zasahuje i do současnosti.

V prosinci vydala Městská knihovna ve Znojmě první číslo časopisu **Knihovnický sebzounek** s podnázvem Občasný knihovnický zpravodaj pro Znojmo a regiony. Vznikl z iniciativy pracovníků MěK Znojmo a jeho cílem je informovat čtenáře a návštěvníky o veškerém dění v knihovně, poskytovaných službách a nabízených aktivitách. První číslo bylo věnováno prezentaci jednotlivých oddělení a jejich pracovníků včetně služeb, které poskytují.

Ve snaze o sjednocení a koordinaci výkonu regionálních služeb v JMK a k zajištění výkonu jednotlivých činností se v roce 2007 konaly čtyři porady kolegia ředitelů pověřených knihoven se zástupci KÚ JMK. Tři porady se uskutečnily v MZK v Brně, poslední v nově rekonstruované Městské knihovně v Kuřimi. Koncem roku se konala koordinační porada zřizovatelů profesionálních knihoven a vedoucích profesionálních knihoven JMK v MZK v Brně.

Na těchto poradách kromě hlavního programu vystoupili pracovníci pověřených knihoven a informovali o regionálních činnostech, které poskytují smluvním knihovnám. Přínos regionálních služeb pro základní knihovny zhodnotili i přítomní zřizovatelé a profesionální knihovny. Výkon regionálních funkcí podpořený dotačním programem JMK je knihovnami stále obecně hodnocen jako velmi pozitivní a to na základě jak kladných hodnocení samotných knihoven, tak jejich zřizovatelů, kteří jednotlivé regionální služby využívají a jejichž rozsah i kvalita se zásluhou dotace JMK zvýšila kvantitativně i kvalitativně i v roce 2007.

Profesionalizace knihoven

Od 1.1. 2007 se pobočka v obci **Ladná (okres Břeclav)** stala profesionální knihovnou spadající pod obec a to z důvodu odtržení této městské části od města Břeclavi. V průběhu druhé poloviny roku byl snížen pracovní úvazek knihovnice a z toho důvodu bude knihovna v roce 2008 statisticky vykazována jako neprofesionální.

V červenci 2007 byla na veřejném zasedání zastupitelů obce schválena profesionalizace **Obecní knihovny v Ráječku** (region Blansko). Knihovna se svojí provozní dobou (30h týdně) a poskytovanými službami řadila již delší dobu spíše mezi profesionální knihovny. O tuto profesionalizaci usilovalo již delší dobu regionální oddělení Městské knihovny Blansko – pověřené knihovny. Pro zabezpečení kvalifikovaných služeb v profesionální knihovně se paní knihovnice zúčastnila v termínu září 2007–únor 2008 rekvalifikačního knihovnického kurzu, který každoročně organizuje Moravská zemská knihovna v Brně, a na který částečně přispěla i pověřená knihovna.

3.2 Knihovní fondy

Oblast budování a využívání knihovních fondů patří mezi nejvýznamnější a nejvíce využívané regionální služby. Nákup knihovních fondů z prostředků obcí uskutečnilo v roce 2007 celkem 6 pověřených knihoven, zpracování knihovního fondu proběhlo v 5 pověřených knihovnách. Budování výměnných fondů a jejich cirkulace prostřednictvím výměnných souborů, stejně tak jako revize a aktualizace knihovního fondu patřily jako každoročně k základním regionálním službám všech osmi pověřených knihoven.

Nákup knihovního fondu z prostředků obcí byl v JMK zabezpečován pro **179 knihoven**, tzn. o 1 více než v uplynulém roce. Hromadné nákupy nové literatury jsou tradičním zdrojem množstevních slev, které umožňují knihovnám získat větší počet přírůstků do knihovních fondů. Zpracování knihovního fondu si v roce 2007 vyžádalo v regionech **223 knihoven**, což představuje oproti minulému roku úbytek o 24 knihoven.

Význam budování výměnného fondu a jeho cirkulace prostřednictvím výměnných souborů potvrzuje počet knihoven, které tuto službu každým rokem využívají. V roce 2007 využilo v JMK **582 knihoven** (nárůst o 23 knihoven vzhledem k roku 2006), **1 775 souborů** (nárůst o 193 souborů), v nichž bylo **85 369 svazků** (nárůst o 17 651 svazků).

Cirkulace výměnných fondů prostřednictvím souborů napomáhá aktualizaci fondů smluvních knihoven. Přírůstky do výměnných fondů byly nakupovány ze státní dotace na regionální funkce. Dalším zdrojem doplňování knihovního fondu jsou dary, v roce 2007 byly výměnné fondy takto doplněny o **401 svazků**. Skutečnost, že lze výměnné soubory expedovat do knihoven dopravou v rámci výkonu regionálních funkcí, zvyšuje zájem o tuto službu. Ne každá pověřená knihovna disponuje možností vlastní dopravy. Není tomu tak např. v regionu Boskovice. Koncem roku vypovědělo smlouvu o využívání dopravního prostředku pro využití regionálních služeb Městské

muzeum a galerie Břeclav, knihovny regionu byly nuceny si samy zajišťovat expedice výměnných souborů.

3.3 Vzdělávání knihovníků

Jednou z významných oblastí, kterou pověřené knihovny v roce 2007 zabezpečovaly, bylo vzdělávání knihovníků včetně pořádání seminářů, porad a konferencí. Vzdělávací programy připravilo pro smluvní knihovny stejně jako v minulém roce 6 pověřených knihoven (kromě Knihovny Jiřího Mahena v Brně, která tento typ činnosti nevykonává a z prostorových důvodů v Městské knihovně v Kuřimi, kde většinu roku 2007 probíhala rekonstrukce). Účast na vzdělávacích aktivitách projevilo **211 knihoven**, což představuje oproti loňskému roku úbytek o 64 knihoven.

Porad, které připravilo 8 pověřených knihoven a MZK v Brně, se zúčastnilo **250 knihoven**. Nejvyšší podíl na vzdělávání knihovníků v JMK měla tradičně MZK v Brně, která coby krajské centrum vzdělávání, připravila pro **140 knihoven** (o 5 méně než v uplynulém roce) nejen semináře, ale také akreditovaný Rekvalifikační knihovnický kurz, akreditovaný Specializovaný kurz pro studijní a informační centra škol, kurzy pro pracovníky zpracování knihovních fondů, služeb či práce s dětmi, zajišťovala kurzy ICT v počítačové učebně apod., celkem **30 vzdělávacích akcí** v rámci regionálních funkcí. Všechny tyto akce navštívilo z pověřených, základních i odborných knihoven celkem **688 účastníků** (o 77 více než v loňském roce). O **6 porad** (o 1 méně než v roce 2006), které MZK pořádala, projevilo zájem **60 knihoven** (o 5 méně). Porady v MZK navštívilo celkem **115 účastníků** (o 25 méně).

3.4 Poradenská a konzultační činnost

Poradenská a konzultační činnost pověřených knihoven patřila v roce 2007 mezi nejfrekventovanější regionální službu, vyžádalo si ji **654 knihoven** (o 6 více než v roce 2006). Pověřené knihovny JMK uskutečnily spolu s MZK celkem **947 metodických návštěv**, což je o 75 návštěv více než v uplynulém roce. Z celkového počtu **1 433 poskytnutých konzultací**, zabezpečila MZK v Brně touto činností 80 knihoven JMK (o 15 více) a poskytla celkem 145 konzultací (o 5 méně).

Konzultace se týkaly nejčastěji výměnných fondů, automatizace knihovnických procesů, revize a aktualizace knihovních fondů, využívání internetu a PIK, statistického výkaznictví, grantových programů MK ČR, knihovnické techniky apod.

4. Hodnocení výkonu jednotlivých regionálních funkcí

V roce 2007 vykonávalo regionální funkce stejně jako v předešlých letech v 7 okresech JMK 8 pověřených knihoven. Počet pověřených knihoven zůstal nezměněn.

Knihovna Jiřího Mahena v Brně zabezpečovala regionální činnosti v regionu Brno-město, jednalo se zejména o tvorbu, distribuci a cirkulaci výměnných souborů. Do krajského výkazu jsou zahrnuty i další regionální činnosti, které KJM v Brně ve svém výkazu uvedla. Jde o regionální služby související s odbornou činností v obsluhovaných knihovnách, pobočkách KJM: poradenskou a konzultační činnost, porady, revize a aktualizace knihovního fondu a dopravu.

Komentář k jednotlivým položkám Statistického výkazu výkonu regionálních funkcí za rok 2007 je zaměřen na práci knihoven pověřených regionálními funkcemi.

4.1 Počet pracovníků zajišťujících regionální funkce

Regionální služby v roce 2007 byly zajišťovány v pověřených knihovnách v přepočteném stavu 29,1 pracovními úvazky; v MZK Brno 3 úvazky. Vzhledem k předcházejícímu roku se jedná o nárůst 1,64 (27,46 pracovního úvazku v roce 2006).

Pracovníci regionálních oddělení byli přijati do pracovního poměru k výkonu regionálních činností převážně na dobu určitou. Část úvazku vykonávali pracovníci, včetně některých vedoucích pracovníků, kteří se této činnosti věnovali vedle svojí další pracovní náplně a která nad regionálními funkcemi převažovala.

**Počet pracovníků zajišťující výkon regionálních funkcí
(přepočtený stav)**

Region	pracovní úvazky
Blansko	2,30
Boskovice	2,30
Brno-město	2,00
Brno-venkov	6,55
Břeclav	3,35
Hodonín	4,50
Vyškov	3,80
Znojmo	4,30
Celkem	29,10
MZK v Brně	3,00
Celkem	32,10

Většina pověřených knihoven pracovala v období finančního provizoria začátkem kalendářního roku - do převedení krajské dotace na regionální funkce - se stávajícím počtem pracovníků. Zásluhou vstřícnosti jednotlivých zřizovatelů tak nedošlo k propouštění pracovníků regionálních oddělení, výjimkou byl okres Břeclav, kde nebyla v 1. čtvrtletí prodloužena pracovní smlouva dvěma pracovnícím, které mohly nastoupit až k 1.4. 2007.

Tato skutečnost se projevila ve výkonu některých regionálních funkcí. Začátkem roku 2007 se pozornost regionálních oddělení soustředila na činnosti nevyžadující časté výjezdy ke smluvním knihovnám, jako např. vzdělávání organizované pověřenými knihovnami či konzultace. Nákup výměnných fondů, metodické návštěvy, revize a aktualizace fondů se začaly pravidelně uskutečňovat až od 2. čtvrtletí roku. Distribuce výměnných souborů probíhaly převážně ve spojení s metodickými návštěvami, případně po dohodě s jednotlivými knihovnami, které si mohly odvoz samy zajistit.

4.2 Počet obsluhovaných knihoven

V roce 2007 obsluhovala MZK v Brně a knihovny pověřené regionálními funkcemi **710** smluvních knihoven (**702+8**). Právo využívat regionální služby mají knihovny, které poskytují dle knihovního zákona veřejné knihovnické a informační služby a jsou v evidenci MK ČR. Pověřené knihovny proto věnovaly i v uplynulém roce při jednání s provozovateli knihoven této skutečnosti mimořádnou pozornost. Výsledkem byla **evidence dalších 8 knihoven u MK ČR**. Pozornost pověřených knihoven se soustředila na knihovny, které nemají uzavřenou smlouvu o poskytování regionálních služeb a nemohou tak využívat možností, které pověřené knihovny nabízejí, zejména možnost využívat výměnné fondy. **Nově bylo uzavřeno celkem 13 smluv.**

Pořadí regionálních činností podle zájmu knihoven

Pořadí	Regionální funkce	Počet obslužených knihoven
1.	Statistika	698
2.	Poradenská a konzultační činnost	654
3.	Doprava v rámci výkonu RF*	638
4.	Cirkulace VF	582
5.	Porady	250
6.	Zpracování KF z prostředků obcí	223
7.	Vzdělávání knihovníků, semináře	211
8.	Nákup KF z prostředků obcí	179
9.	Pomoc při revizi a aktualizaci KF	133
10.	Servis výpočetní techniky	86

4.3 Poradenská a konzultační činnost

Tato regionální služba patří po statistice mezi nejvíce využívané odborné činnosti ze strany základních knihoven. Zahrnuje poradenství ke všem problémům knihovnictví. Zájem o ni projevil 654 knihoven ze 702 obsluhovaných; to je **93,1 %** knihoven. Oproti loňskému počtu představuje toto číslo nárůst o 5,6 %.

Frekvence poradenské a konzultační činnosti podle regionů a počtu knihoven, kterým byla poskytnuta:

Brno-venkov (**166**), Znojmo (**109**), Vyškov (**89**), Hodonín (**80**), Blansko (**72**), Břeclav (**75**), Boskovice (**60**), KJM (**3**).

Pořadí regionů podle počtu udělených konzultací a metodických návštěv:

konzultace: Vyškov (**325**), Hodonín (**269**), Brno-venkov (**257**), Boskovice (**231**), Břeclav (**152**), Znojmo (**135**), Blansko (**64**), KJM (**3**),

metodické návštěvy: Hodonín (**306**), Břeclav (**162**), Znojmo (**120**), Vyškov (**119**), Blansko (**110**), Brno-venkov (**69**), Boskovice (**58**), KJM (**3**).

Náplň konzultací a metodických návštěv se týkala všech oblastí práce obslužených knihoven včetně ekonomicko právních otázek. Stejně jako v minulých letech byly konzultace a metodické návštěvy zaměřeny na statistické výkaznictví, automatizaci knihovnických činností včetně internetizace knihoven, výměnné fondy, aktualizaci a revizi knihovnických fondů, knihovnickou techniku, grantové programy MK ČR, prostorové a materiální podmínky knihoven včetně propagace jejich činnosti.

Poradenská a konzultační činnost

Region	Počet obsluhovaných knihoven	Počet obsloužených knihoven	Počet konzultací	Počet metodických návštěv
Blansko	77	72	64	110
Boskovice	66	60	231	58
Brno-město	15	3	0	3
Brno-venkov	142	166	257	69
Břeclav	78	75	152	162
Hodonín	80	80	269	306
Vyškov	90	89	325	119
Znojmo	154	109	135	120
Celkem	702	654	1 433	947
MZK v Brně	8	80	145	10
Celkem	710	634	1 578	957

4.4 Statistika knihovnických činností

Vykonávání této regionální služby patří mezi statistickou povinnost vyplývající ze zákona č. 89/1995 Sb., o státní statistické službě, ve znění pozdějších předpisů. Cílem této činnosti je shromažďování, zpracování a zveřejňování statistických informací z činnosti regionálních oddělení pověřených knihoven. Sama se bezprostředně na rozvoji regionálních činností nepodílí, poskytuje však potřebné informace pro jejich další rozvoj. Zahrnuje poradenství, kontrolu, urgenci a zpracování statistických výkazů a komentářů. Náročnější konzultace ke statistice jsou zahrnuty v poradenské a konzultační činnosti. Zpracování statistiky je hlavní náplní činnosti regionálních oddělení pověřených knihoven a krajské knihovny v období od počátku ledna do poloviny února.

Ve Statistickém výkazu výkonu regionálních funkcí se liší počty obsloužených knihoven a počty zpracovaných statistických výkazů – do výsledného počtu jsou zahrnuty i zpracované statistiky za jednotlivé pověřené knihovny a regionální sumáře. MZK v Brně zpracovala 7 výkazů (výkaz RF za MZK, pověřené knihovny a celokrajský sumář, dále Roční výkaz o knihovně za MZK v Brně, sumář za profesionální knihovny, neprofesionální knihovny a celkový sumář všech knihoven).

Již třetím rokem je využíván v MZK a v pověřených knihovnách statistický program STAT-Excel, který výrazně usnadňuje a zjednodušuje zpracování statistických výkazů a následné vyhodnocování statistických ukazatelů včetně standardů. Ačkoli je určen především pro vkládání a vyhodnocování údajů, které shromažďuje NIPOS (Roční výkaz o knihovně KULT (MK) 12-01), jsou součástí tabulek i údaje z regionálních činností (výměnné fondy, semináře, porady, konzultace). Je tak možno využívat program i pro zjišťování informací týkajících se regionálních činností pověřených knihoven.

4.5 Vzdělávání knihovníků, semináře

Vzdělávání knihovníků a semináře patří mezi regionální službu, o kterou bývá již tradičně mezi knihovníky velký zájem. Vzdělávací aktivity, které připravily pověřené knihovny v roce 2007, navštívilo 211 knihoven ze 702, tedy **30,05 %**. V porovnání s předchozím rokem to představuje **úbytek 2,07 %**. Počet obsloužených knihoven se snížil o 19, počet vzdělávacích akcí pouze o 3.

Regiony podle počtu zúčastněných (obsloužených) knihoven:

Znojmo (72), Boskovice (30), Brno-venkov (30), Vyškov (30), Břeclav (22), Blansko (17), Hodonín (10).

Městská knihovna Kuřim organizovala pro knihovníky pouze jednu vzdělávací akci – návštěvu Městské knihovny ve Vídni. Ani v letošním roce nemohla z prostorových důvodů organizovat vzdělávací akce. V souvislosti s ukončenou rekonstrukcí knihovny v září 2007 bude možné v budoucích letech zajišťovat i tuto regionální činnost.

Řada knihoven pověřených regionálními službami spojuje stejně jako v předcházejícím roce vzdělávací programy s poradami pracovníků profesionálních nebo neprofesionálních knihoven do jednoho dne či několika spádových míst regionu (např. Břeclav). Důvodem je zejména:

- a) minimalizovat uzavírání především profesionálních knihoven s jedním pracovníkem
- b) předcházet problémům s uvolňováním knihovníků jejich zřizovateli
- c) možnost volby místa a termínu vzdělávací akce dle potřeby či zájmu účastníků
- d) aktivnější práce v menším kolektivu účastníků
- e) seznámení se s pracovním prostředím a činností jiné knihovny regionu

Programy vzdělávacích aktivit pověřených knihoven se zaměřily zejména na práci se čtenářem, problematiku automatizace a internetizace knihoven včetně prezentace odpovídajících automatizovaných knihovnických systémů, základy katalogizačních pravidel v návaznosti na knihovnický systém, internetové vyhledávače a jejich využití v knihovnách. Uskutečnily se základní knihovnické kurzy a základní kurzy počítačové gramotnosti.

Mezi úspěšné akce roku 2007 se zařadil akreditovaný Rekvalifikační knihovnický kurz v MZK v Brně v délce trvání 160 vyučovacích hodin, který absolvovalo celkem 23 účastníků, seminář Knihovny a média, kurz Rozvoj čtenářských dovedností v Městské knihovně ve Znojmě, kurz Knihovna nově – marketing služeb, který se konal v MZK a v KJM v Brně, lekce dramatické výchovy Vezměte do ruky knihu ve spolupráci s občanským sdružením Labyrint. konference Informační gramotnost aj.

Vzdělávání knihovníků, semináře

Region	Počet obsluž. knihoven	Počet všech vzdělávacích akcí	Počet v rámci RF	Počet všech účastníků	Počet účastníků v rámci RF	Počet všech vyučovacích hodin	Počet hodin v rámci RF
Blansko	17	8	6	73	32	53	25
Boskovice	30	1	1	30	30	15	15
Brno-město							
Brno-venkov	30	1	1	46	40	10	10
Břeclav	22	6	6	150	110	12	12
Hodonín	10	6	6	214	10	15	15
Vyškov	30	2	2	40	40	12	12
Znojmo	72	15	12	191	124	98	62
Celkem	211	39	34	744	386	215	151
MZK	140	30	18	688	590	547	347
Celkem	351	69	52	1 432	976	762	498

4.6 Porady

Porady patří mezi důležité regionální činnosti, neboť napomáhají koordinaci a přispívají k dalšímu rozvoji RF. Porad se zúčastnilo celkem **310 knihoven**, což představuje **43,66 %** z celkového počtu 710 obsluhovaných knihoven. Je to o 11 knihoven méně než v minulém roce.

Na poradách byly projednávány aktuální otázky profesionálních a neprofesionálních knihoven, standardy VKIS, výsledky činnosti knihoven za rok 2006, PIK, statistika, revize a aktualizace výměnných fondů, granty a aktuální informace z oblasti knihovnictví, zhodnocení poskytovaných regionálních služeb za uplynulé období či vzdělávání knihovníků.

Porady jsou pravidelně pozitivně hodnoceny jako významná možnost výměny zkušeností a odborných znalostí mezi knihovníky. Vítaná je vždy účast představitelů samosprávy, s nimiž je možno konzultovat jednotlivé problémy a naopak je informovat o činnosti knihoven.

Obdobně jako vzdělávací akce jsou porady často soustředovány do 2-3 spádových obcí regionu a uskutečňovány jako jednodenní společně se vzdělávacími programy – viz Vzdělávání knihovníků, semináře.

Porady

Region	Počet obslužených knihoven	Počet akcí	Počet účastníků
Blansko	13	2	33
Boskovice	8	2	25
Brno-město	15	2	29
Brno-venkov	104	14	219
Břeclav	56	6	139
Hodonín	37	2	43
Vyškov	7	2	14
Znojmo	10	4	34
Celkem	250	34	536
MZK v Brně	60	6	115
Celkem	310	40	651

4.7 Pomoc při revizi a aktualizaci knihovního fondu

Tato odborně a časově náročná regionální služba zaujímá podle počtu obslužených knihoven 9. místo mezi regionálními funkcemi. Je knihovnám zajišťována:

- formou odborného vedení revizních prací
- praktickým provedením revize včetně potřebné administrativy
- kombinací obou způsobů.

Výjezdy do knihoven na provedení úplných revizí včetně aktualizací se realizovaly tak jako v předcházejícím roce až po obdržení dotace na RF.

Revizí a aktualizací knihovních fondů bylo obsluženo ve sledovaném období **133 knihoven** (v roce 2006 o 24 knihoven méně). Revizními pracemi ve **111 knihovnách** (o 18 více) prošlo **586 521 k.j.**, což představuje nárůst o 178 876 k.j. oproti minulému roku. V jedné ze 133 knihoven bylo **zrevidováno v průměru 4 409,93 k.j.** (v roce 2006 průměrně 3 739,86 k.j.).

MZK v Brně tuto regionální službu přenesla na pověřené knihovny. Zabezpečuje ji v rámci poradenské a konzultační činnosti.

Revize a aktualizace knihovního fondu

Region	Počet obslužených knihoven	Počet revidovaných knihoven	Počet revidovaných KJ	Průměrný počet revidovaných KJ v 1 knihovně
Blansko	10	6	23 193	3 865,5
Boskovice	12	12	57 764	4 813,6
Brno-město	15	15	24 738	1 649,2
Brno-venkov	20	13	46 438	3 572,15
Břeclav	30	22	151 712	6 896
Hodonín	15	15	167 685	11 179
Vyškov	16	16	84 248	5 265,5
Znojmo	15	12	30 743	2 561,91
Celkem	133	111	586 521	5 283,97

4.8 Nákup knihovního fondu z prostředků obcí

Podle zájmu smluvních knihoven se tato regionální služba umístila na 8. místě mezi regionálními funkcemi. Nákupem knihovního fondu, který si finančně dotují zřizovatelé knihoven, bylo obsluženo **179** knihoven, to je **25,49 %** z počtu obsluhovaných knihoven, což je pouze nepatrně více než v minulém roce (24,86 %). Jednalo se o nákup knih do kmenového fondu knihoven financovaných obcí. Tuto regionální službu vykonávaly s výjimkou Blanska, Boskovic a Břeclavi všechny pověřené knihovny.

MZK tuto službu smluvně přenesla na pověřené knihovny. Oproti loňskému roku došlo pouze k nepatrnému nárůstu u této služby v celokrajském měřítku (o 0,63 %).

Nákup knihovního fondu z prostředků obcí

Region	Počet obsluhovaných knihoven	Počet obslužených knihoven	Počet KJ	% obslužených knihoven z obsluhovaných
Blansko	77	0	0	0
Boskovice	66	0	0	0
Brno-město	15	3	172	20,00
Brno-venkov	142	55	5 160	38,73
Břeclav	78	0	0	0
Hodonín	80	60	5 950	75
Vyškov	90	55	2 706	61,11
Znojmo	154	6	343	3,89
Celkem, %	702	179	14 331	25,49

4.9 Zpracování knihovního fondu z prostředků obcí

Požadavky na tuto regionální službu ze strany smluvních knihoven ji řadí na 6. místo mezi regionálními funkcemi. V roce 2007 byla poskytována **223** knihovnám z počtu 702 obsluhovaných knihoven; to je **31,76 %** smluvních knihoven, což představuje oproti minulému roku úbytek o 24 knihoven.

Zpracování knihovního fondu zabezpečovalo v roce 2007 celkem 6 pověřených knihoven (kromě Blanska a Břeclavi). Na nákup KF z prostředků obcí pro KJM v Brně přispěly stejně jako

v předcházejícím roce 3 městské části (Ořešín, Chrlice, Maloměřice), celkem se jednalo o 172 svazků.

Oproti loňskému roku se snížilo procento obslužených knihoven z počtu obsluhovaných v celokrajském měřítku o 2,73 %.

Zpracování knihovního fondu z prostředků obcí

Region	Počet obsluhovaných knihoven	Počet obslužených knihoven	Počet zpracovaných KJ	% obslužených knihoven z obsluhovaných
Blansko	77	0	0	0
Boskovice	66	1	228	1,36
Brno-město	15	3	172	20,00
Brno-venkov	142	65	7 975	43,62
Břeclav	78	0	0	0
Hodonín	80	61	5 999	76,25
Vyškov	90	55	2 706	61,1
Znojmo	154	38	1 877	24,67
Celkem,%	702	223	18 957	31,76

4.10 Výměnný fond

Kromě klasických knižních dokumentů jsou do výměnných fondů podle zájmu knihoven pořizovány i periodika a CD-ROMy. Ke konci roku 2007 bylo ve výměnném fondu osmi pověřených knihoven zaevidováno **137 960 k.j.** Přírůstek výměnného fondu k 31.12. 2007 byl **21 799 k.j.** Největší přírůstek vykázala do výměnného fondu MěK Kuřim (**5 735 sv.**), MěK Znojmo (**2 914 sv.**), MěK Hodonín (**2 648 sv.**), MěK Břeclav (**2 530 sv.**), MěK Boskovice (**2 239 sv.**), KJM (**2 197 sv.**), KKD Vyškov (**2 005 sv.**), MěK Blansko (**1 531 sv.**).

Výměnné fondy

Region	Počet obsluhovaných knihoven	Počet obslužených knihoven VF	% obslužených knihoven z počtu obsluhovaných
Blansko	77	60	77,92
Boskovice	66	56	76,71
Brno-město	15	15	100,00
Brno-venkov	142	132	88,59
Břeclav	78	66	84,61
Hodonín	80	77	96,25
Vyškov	90	76	84,4
Znojmo	154	100	64,93
Celkem, %	702	582	82,9

4.11 Cirkulace výměnných souborů

O soubory z výměnných fondů budovaných 8 knihovнами pověřenými regionálními funkcemi požádalo **582** knihoven ze 702 obsluhovaných; to je **82,9 %**. Oproti loňskému roku představuje tato skutečnost nárůst o 23 knihoven.

Pořadí regionů podle počtu základních knihoven, které požádaly o cirkulaci výměnných fondů: Kuřim (**132**), Znojmo (**100**), Hodonín (**77**), Vyškov (**76**), Břeclav (**66**), Blansko (**60**), Boskovice (**56**), KJM (**15**).

Knihovny si zapůjčily **1 775 souborů**, tedy o 193 souborů více než v uplynulém roce. Do souborů bylo zařazeno **85 369 svazků**, o 17 651 více než v roce 2006. Každá z 582 obslužených knihoven si odebrala v průměru **3,04** souborů (v roce 2006 v průměru 2,83 souborů). Do jednoho souboru bylo zařazeno v průměru **48,09** svazků (v roce 2006 průměrně 42,8 svazků).

Nejvíce souborů vyexpedovala do základních knihoven MěK Kuřim (**477**), Hodonín (**326**), KJM (**242**), MěK Znojmo (**216**), MěK Blansko (**157**), Boskovice (**130**), KKD Vyškov (**127**) a MěK Břeclav (**100**).

V průměru zařadily knihovny do jednoho souboru: MěK Břeclav (**149,71 sv.**), MěK Znojmo (**65,6 sv.**), MěK Boskovice (**51,81 sv.**), MěK Blansko (**48,63 sv.**), MěK Brno-venkov (**43,34**) MěK Hodonín (**38,84 sv.**), KKD Vyškov (**33,11 sv.**), KJM (**17,81 sv.**).

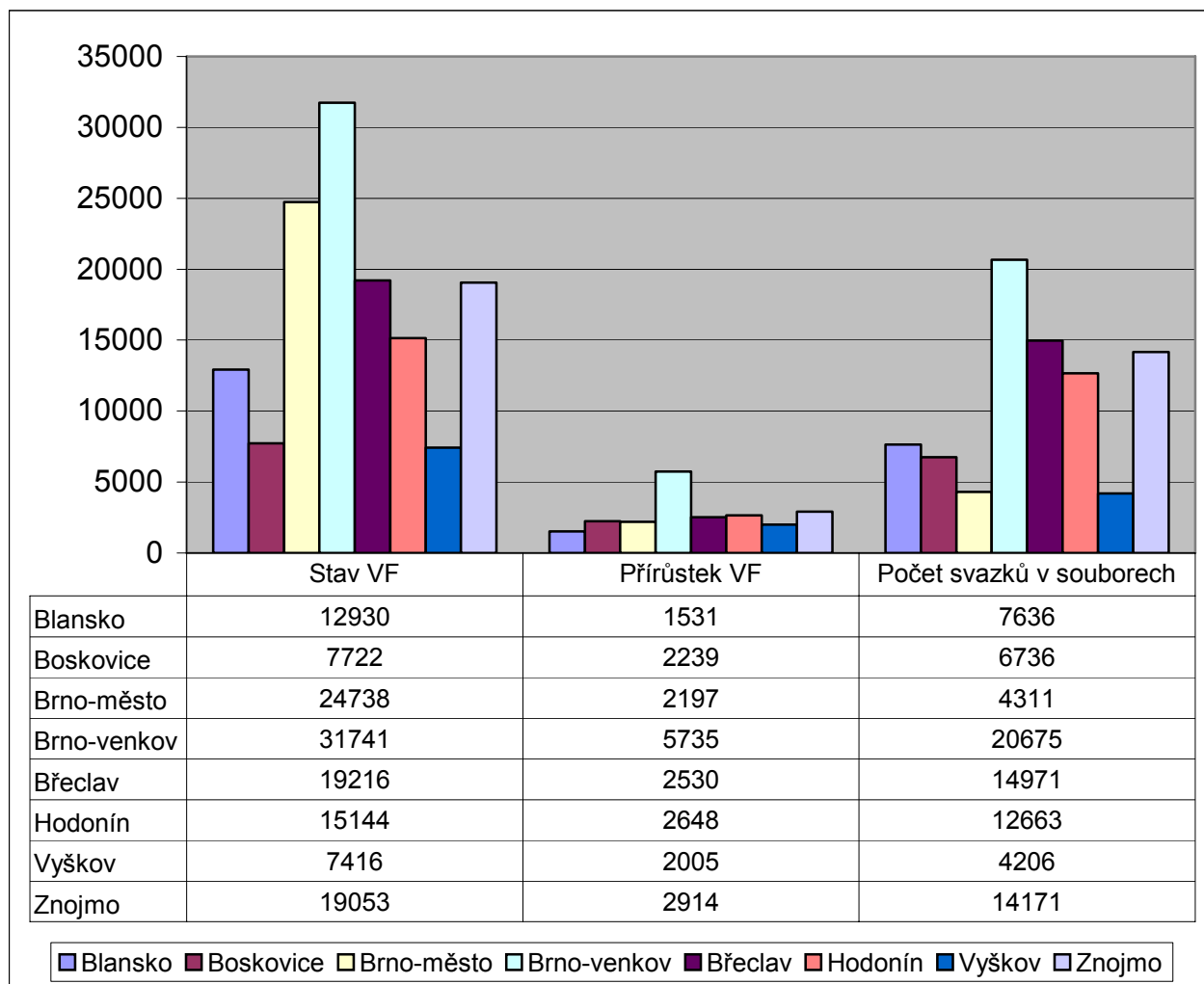
Některé z pověřených knihoven umožňují smluvním knihovnám objednávat a kontrolovat obsah výměnných souborů prostřednictvím on-line katalogu (KKD Vyškov, MěK Břeclav, MěK Blansko). Výměna souborů není vázána na časové období, je umožněna i průběžná cirkulace. Některé pověřené knihovny mají stanovena pravidla pro půjčování výměnných souborů v podobě výpůjčních řádů pro výměnné fondy (KKD Vyškov).

Cirkulace výměnných fondů je 4. nejvíce frekventovanou regionální funkcí. MZK v Brně přenesla tuto službu smluvně na pověřené knihovny.

Výměnné fondy

Region	Stav VF	Přírůstek VF k 31.12. 2007	Počet expedovaných souborů	Počet sv. v souborech	Průměrný počet sv./ 1 soubor
Blansko	12 930	1 531	157	7 636	48,63
Boskovice	7 722	2 239	130	6 736	51,81
Brno-město	24 738	2 197	242	4 311	17,81
Brno-venkov	31 741	5 735	477	20 675	43,34
Břeclav	19 216	2 530	100	14 971	149,71
Hodonín	15 144	2 648	326	12 663	38,84
Vyškov	7 416	2 005	127	4 206	33,11
Znojmo	19 053	2 914	216	14 171	65,6
Celkem, %	137 960	21 799	1 775	85 369	48,09

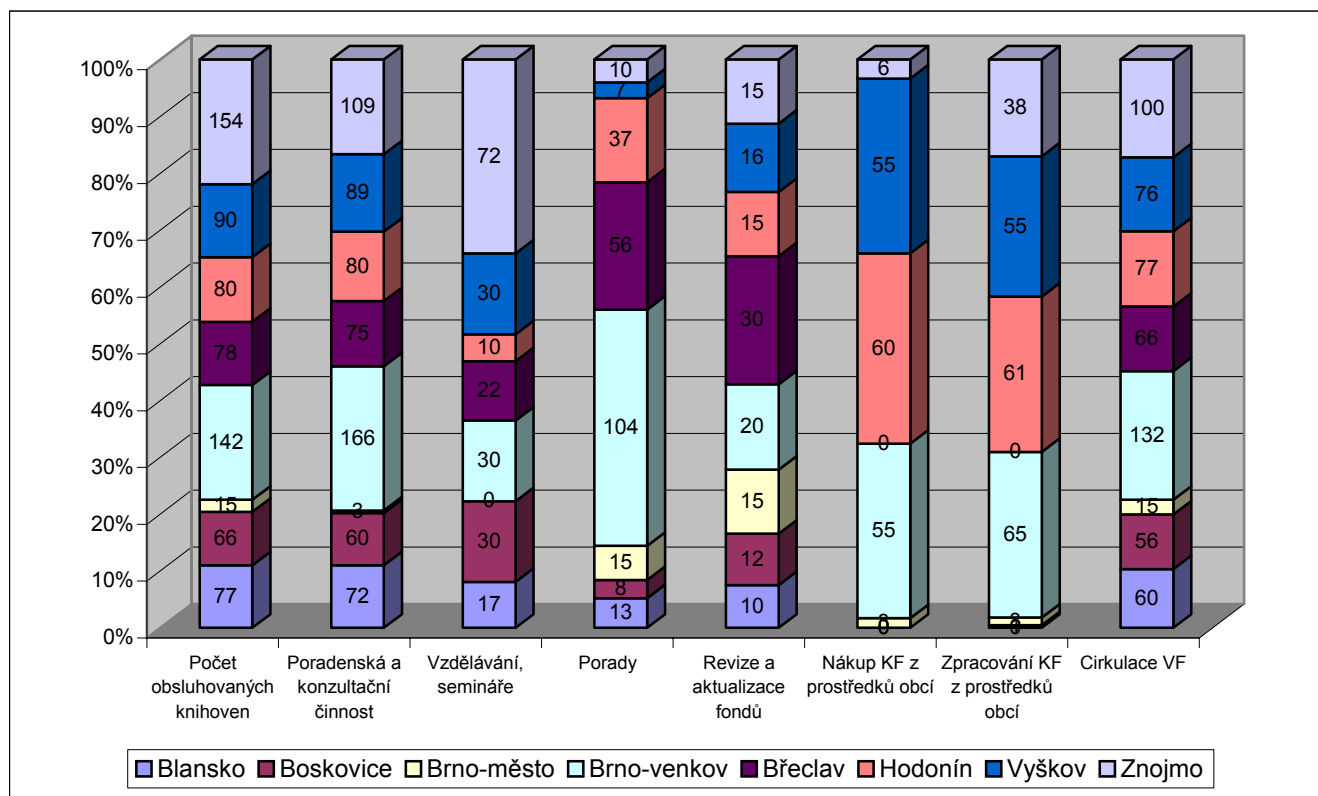
Výměnné fondy

Frekvence jednotlivých regionálních funkcí, porovnání dle počtu obslužených knihoven

Region	Počet obsluh. knihoven	Počet knihoven obslužených regionálními funkcemi						
		Poradenská a konzult. činnost	Vzdělávání, semináře	Porady	Revize a akt. KF	Nákup KF z prostř. obcí	Zprac. KF z prostř. obcí	Cirkulace VF - soubory
Blansko	77	72	17	13	10	0	0	60
Boskovice	66	60	30	8	12	0	1	56
Brno-město	15	3	0	15	15	3	3	15
Brno-venkov	142	166	30	104	20	55	65	132
Břeclav	78	75	22	56	30	0	0	66
Hodonín	80	80	10	37	15	60	61	77
Vyškov	90	89	30	7	16	55	55	76
Znojmo	154	109	72	10	15	6	38	100
Celkem	702	654	211	250	133	179	223	582

Frekvence využití regionálních funkcí obsluženými knihovnami

4.12 Servis výpočetní techniky

Tuto regionální funkci nevykonávají všechny pověřené knihovny. V závislosti na stoupajícím počtu knihoven vybavených PC se zvyšuje i využití této služby. V roce 2007 byla tato služba zaměřena na export a import aktuálních záznamů do počítače při předávání nově zakoupených a zpracovaných knih knihovnám, které mají stejný automatizovaný knihovnický systém, dále provádění upgrade, opravy automatizovaných knihovnických systémů, odstraňování menších závad na hardware, školicí a poradenskou činnost.

Servis výpočetní techniky byl poskytnut **86** smluvním knihovnám, to je **12,25 %** z počtu obsluhovaných knihoven (702). Je nejméně frekventovanou regionální službou, která však významně napomáhá zkvalitňovat činnost regionálních oddělení pověřených knihoven.

4.13 Doprava v rámci regionálních funkcí

Služebního vozidla knihovny, zřizovatele, soukromého dopravce či sdruženého vozového parku kulturních zařízení zřizovatele, referentského vozidla k zajištění regionálních služeb požadovaných základními knihovnami regionu použily všechny pověřené knihovny.

V závislosti na charakteru regionu, druhu regionální služby a způsobu jejího uskutečnění se liší počty knihoven, do kterých byla doprava tímto způsobem zajištěna (15–156 knihoven) a počty najetých km (1 250–5 929).

Doprava v rámci regionálních funkcí sloužila převážně k rozvozu souborů výměnného fondu, při provádění revizí a aktualizací knihovního fondu, k distribuci novinek nakoupených a zpracovaných smluvním knihovnám za finanční prostředky obcí a měst, k metodickým návštěvám, k nákupu knihovního fondu a nákupu tiskopisů, především z TÚK v Brně.

Doprava hrazená z dotace na regionální funkce byla realizována do **638 knihoven**. Celkem bylo ujetu **36 152 km** (o 2 617 km více než v roce 2006) Cesta do jedné z obslužených knihoven byla v průměru **56,66 km** (v loňském roce 50,22 km).

Pořadí pověřených knihoven podle počtu knihoven, do nichž se využila doprava v rámci regionálních funkcí:

MěK Kuřim (**156**), MěK Znojmo (**115**), KKD Vyškov (**89**), MěK Hodonín (**80**), MěK Břeclav (**74**), MěK Blansko (**61**), MěK Boskovice (**48**), KJM v Brně (**15**).

Výčet knihoven dle počtu ujetých km k zajištění regionálních služeb:

MěK Hodonín (**9 001**), MěK Znojmo (**5 929**), MěK Blansko (**5 700**), Břeclav (**4 278**), Boskovice (**3 449**), MěK Kuřim (**3 395**), KKD Vyškov (**3 150**), KJM v Brně (**1 250**).

5. Hodnocení ekonomických ukazatelů

V rámci Programu podpory zajištění RF získal JMK podle počtu knihoven a jejich poboček a podle počtu obyvatel od roku 2005, kdy začaly být regionální funkce financovány jednotlivými kraji, do roku 2007 celkem 42,770.000 Kč.

Přehled dotace na regionální funkce od roku 2005:

2005	14 050 000
2006	14 360 000
2007	14 360 000

S účinností od 1. 1. 2005 je zabezpečování regionálních funkcí knihoven v kompetenci kraje. Z celkové dotace určené na výkon regionálních funkcí jsou každoročně rozděleny a propočteny finanční částky pro MZK v Brně a pověřené knihovny JMK.

Na nákup knihovního fondu vynaložily pověřené knihovny v roce 2007 celkem **3,551.586,50,- Kč** (je to o 377.161,40- Kč méně než v roce 2006). Tato částka sloužila na nákup výměnného fondu, který představuje jednu z nejvýznamnějších činností při zajišťování regionálních funkcí. Z celkových nákladů včetně financování z jiných zdrojů – 12,826.222,92 Kč představuje tato částka **24,7 %** (v roce 2006 představovala 30,66 % z celkových nákladů).

Oproti roku 2006, kdy činil roční přírůstek VF 24 865 svazků, bylo v roce 2007 nakoupeno **21 799 svazků**, tedy o 3 066 svazků méně.

Jednotlivé oblasti RF zůstaly i v roce 2007 po kvantitativní i kvalitativní stránce na stejné úrovni jako v předcházejícím roce. Zásluhou rozšíření poskytovaných regionálních služeb i na další knihovny kraje, s nimiž se podařilo navázat spolupráci, tak bylo poskytování těchto služeb prohloubeno a rozšířeno.

5.1 Financování regionálních funkcí MZK a pověřených knihoven JMK v roce 2007

Celková částka na RF v roce 2006: **14,360.000,- Kč**

Z této částky MZK: **1,550.000,- Kč**

Celková částka pro pověřené knihovny: **12,810.000,- Kč**

Čerpání dotace v roce 2007

	MZK + pověřené knihovny	%
Spotřeba materiálu	4 086 083,38	28,26
Spotřeba energie	356 870,20	2,46
Opravy a udržování	17 810,00	0,12
Cestovné	142 939,00	0,98
Ostatní služby	1 003 175,50	6,90
Mzdové náklady	6 381 431,00	44,14
Zákonné sociální pojištění	2 231 691,00	15,43
Sociální náklady	119 262,06	0,82
Jiné ostatní náklady	17 966,00	0,12
Ostatní provozní náklady	97 888,00	0,67
Provozní náklady celkem	14 455 116,14	
Investiční náklady		
Náklady celkem	14 455 116,14	
Přidělená dotace	14 360 000,00	
Vráceno z dotace	45,48	3,14

Financování regionálních funkcí z jiných zdrojů (vlastní prostředky, další zdroje apod.)

Nad rámec dotace bylo vynaloženo celkem 95 161,62,- Kč

(78 893,22,- Kč z prostředků MZK + 16 268,40,- Kč pověřené knihovny).

Finanční prostředky obcí na fond knihoven a jeho zpracování:

Z osmi pověřených knihoven JMK realizovalo tuto činnost celkem pět knihoven (Městská knihovna Kuřim, Městská knihovna Hodonín, Knihovna Jiřího Mahena v Brně, Knihovna Karla Dvořáčka ve Vyškově, Městská knihovna Znojmo).

Částka, kterou knihovny od obcí obdržely, byla zpravidla poskytnuta jako celek, tzn. na nákup i zpracování. Ve Výkazu financování regionálních funkcí knihoven, oddíl Finanční prostředky obcí na fond knihoven a jeho zpracování se údaje ř. 93 a ř. 94 uvádějí dle údajů poskytnutých knihovnami. Ne vždy knihovny přesně odlišují částku určenou na nákup a částku na zpracování. Mnohdy se jedná o souhrnnou částku určenou na nákup i zpracování.

Na nákup (stálého) knihovního fondu z prostředků obcí: **1 235 526,00,- Kč**

Na zpracování (stálého) knihovního fondu pro knihovny (z prostředků obcí): **830 915,- Kč**

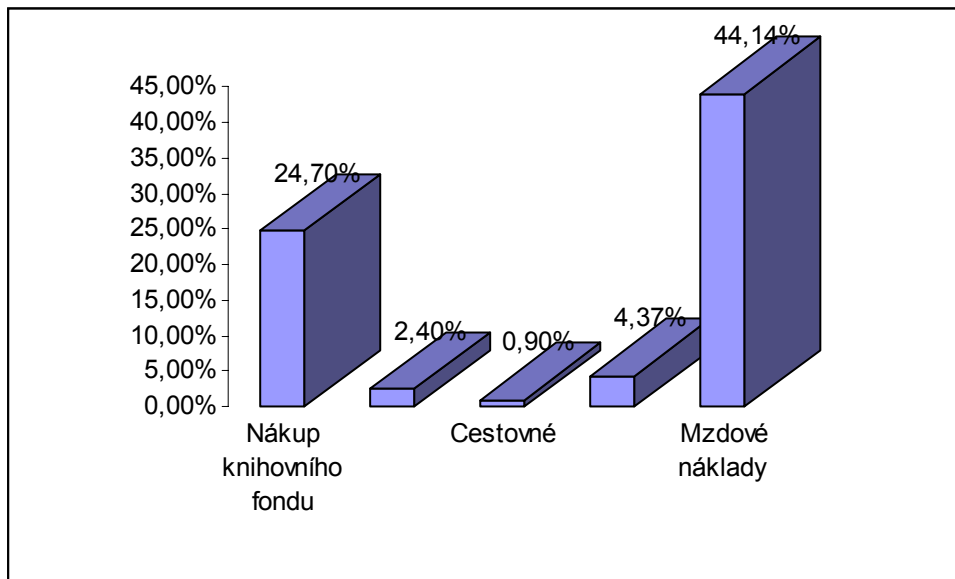
Na nákup i na zpracování (stálého) knihovního fondu z prostředků obcí: **2 066 441,- Kč.**

ZÁVĚR:

Zásluhou podpory ze strany zřizovatelů pověřených knihoven zejména v I. čtvrtletí roku se podařilo udržet úroveň regionálních služeb ve standardní kvalitě. Stejně tak zásluhou pracovníků regionálních oddělení.

Dotační program JMK na podporu RF knihoven je stále celkově hodnocen velice pozitivně a to na základě kladných hodnocení knihoven i jejich zřizovatelů, kteří jednotlivé služby využívají. Pozitivní vliv na další rozšiřování regionálních služeb mají osobní konzultace pracovníků se starosty jednotlivých obcí.

Čerpání dotace na regionální funkce v roce 2007 z celkových nákladů

6. Celkové hodnocení výkonu a financování regionálních funkcí v roce 2007

Standardy a cíle regionálních funkcí se úspěšně podařilo naplnit i v roce 2007. Program podpory zajištění regionálních funkcí knihoven v Jihomoravském kraji napomohl dalšímu zkvalitnění a rozšíření výkonů jednotlivých regionálních funkcí, což se projevilo zejména na úseku poradenství, vzdělávání, budování a využívání výměnných fondů. Dostupnost RF pro základní knihovny byla řešena v některých regionech (např. Brno-venkov) formou spádových oblastí, které napomáhaly zejména při cirkulaci VF.

Pověřené knihovny se snažily vytvářet podmínky pro zlepšování výkonu RF, optimalizovat provozní podmínky a zkvalitňovat pomoc smluvním knihovnám, tak aby byl zajištěn standardní výkon regionálních funkcí.

Také v průběhu roku 2007 byla řešena problematika internetizace knihoven a zajištění dostatečné účasti na Projektu internetizace knihoven a to zejména z důvodu časového termínu, který byl knihovnám uložen novelou knihovního zákona v § 24, odst. (2): „...Nesplní-li knihovna uvedenou povinnost nejpozději do 31. prosince 2007, ministerstvo její zápis v evidenci knihoven zruší“. Mezi důsledky zrušení evidence knihoven na MK ČR patří zejména nemožnost nadále využívat grantovou pomoc ministerstva a zastupování těchto knihoven Národní knihovnou ČR v záležitostech autorskoprávní ochrany.

Nadále se zkvalitňoval obsah webových stránek knihoven, mnohé stránky nově vznikají, často v souvislosti s rekonstrukcemi knihoven (v roce 2007 např. Městská knihovna Kuřim). Šablonu webu pro malé knihovny, projekt Knihovny města Hradce Králové, si zaregistrovalo v roce 2007 celkem 33 knihoven Jihomoravského kraje.

Knihovní fondy jsou prostřednictvím on-line katalogů a katalogů výměnných souborů dostupné jednotlivým knihovnám v regionu. Rozšiřovány jsou on-line služby i pro MVS. Doplněvány a aktualizovány jsou webové stránky oddělení knihovnictví Region na webových stránkách Moravské zemské knihovny v Brně.

Výměnné fondy podstatně napomáhají knihovnám rozšiřovat nabídku výpůjčních služeb občanům. Významná je tato pomoc zejména v obcích, které nenakupují žádný knihovní fond. O tuto regionální službu žádá stále více knihoven.

Obsluhované knihovny hojně navštěvují vzdělávací akce pořádané Moravskou zemskou knihovnou v Brně, krajským centrem mimoškolního vzdělávání knihovníků. Vzdělávací akce pořádají pro knihovny svého regionu také pověřené knihovny. Cenná je zejména výměna

zkušeností, která napomáhá zkvalitňování práce a mnohdy i inovaci zaběhnutých činností. I nadále jsou využívány kurzy počítačové gramotnosti, které v současné době procházejí v mnoha krajských knihovnách fází inovace a aktualizace podle zájmu knihovníků.

Významný posun ve výkonu RF byl zaznamenán ve zlepšení spolupráce s neprofesionálními knihovnami, účasti jejich knihovníků na poradách pověřených knihoven a evidování dalších knihoven.

Regionální funkce umožňují průběžně ovlivňovat odbornou činnost knihoven a postupně rozšiřovat jejich činnost na úroveň místních informačních center.

V Brně 31. ledna 2008

doc. PhDr. Jaromír Kubíček, CSc.
ředitel MZK

Zpracovaly: Mgr. Jana Nejezchlebová
Mgr. Monika Kratochvílová
oddělení knihovnictví MZK